Sosial ulikhet, utenforskap og psykologens rolle

Nasjonal fagkonferanse 2017

Ingvild Stjernen Tisløv og Ani Elise Pilavian Vik

15.11.2017

Skal ikke på sommerferie i år heller
ADHD
Ikke råd til fotballsko
Sosial fobi
Vil ikke at noen skal se hvordan vi bor
Atferdsforstyrrelse

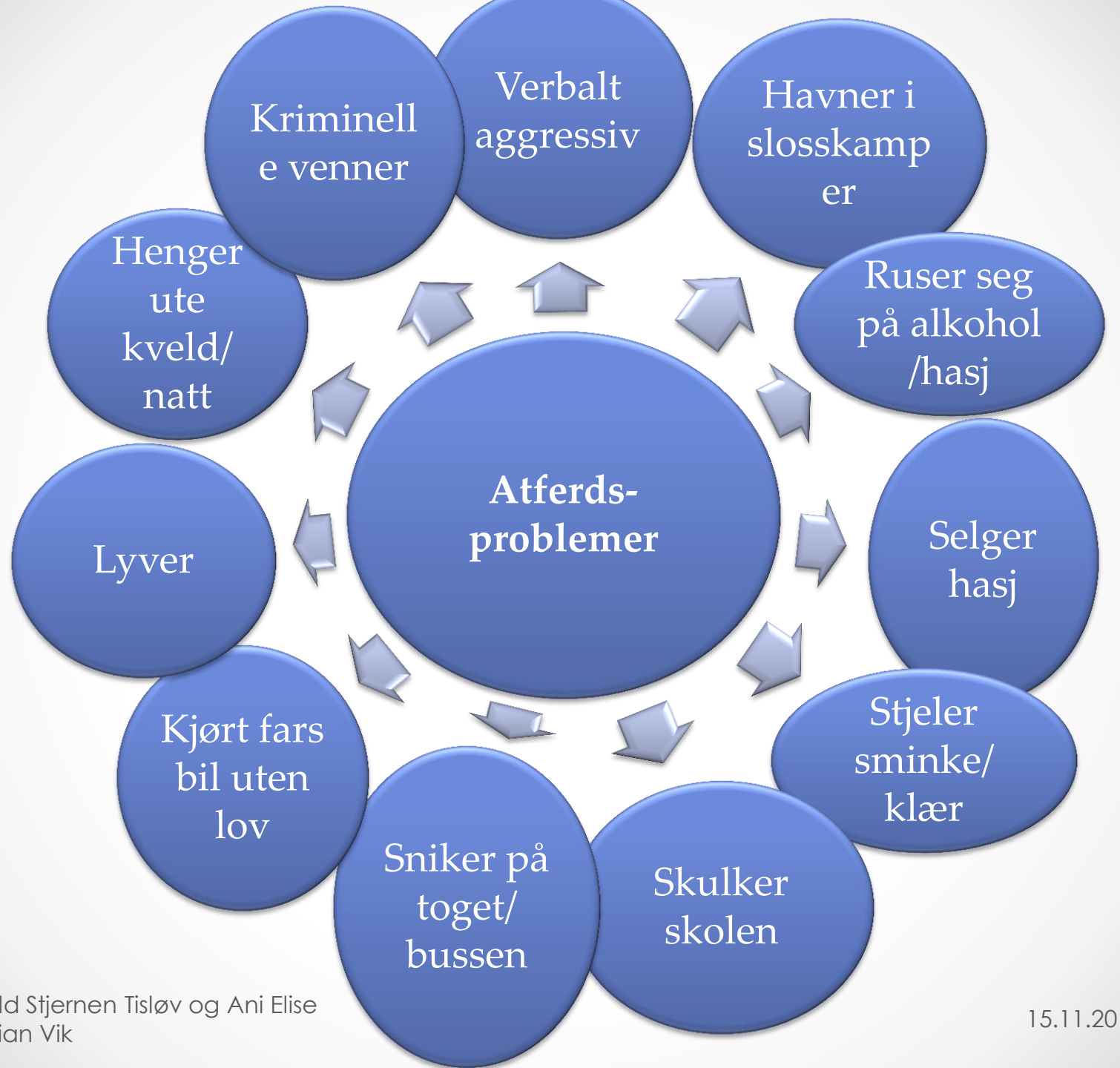
Atferds-problemer
Verbalt aggressiv
Havner i slosskamper
Ruser seg på alkohol /hasj
Selger hasj
Stjeler sminke/ klær
Skulker skolen
Sniker på toget/ bussen
Kjørt fars bil uten lov
Lyver
Henger ute kveld/ natt
Kriminelle venner

Lara
Spiser sjelden frokost
Ikke råd til busskort
Ikke råd til sminke/ klær
Blir mobbet for gamle klær
Ikke råd til treningsavgift
Ikke noe trygt hjem – hus til salgs
Bekymrer seg mye for økonomi
Ikke råd til klassetur
Føler seg utenfor og ulik annen ungdom
Mor er lite tilstede
Ingen tro på at det vil endre seg

Fattigdom i Norge

- Absolutt vs relativ fattigdom
- Inntekt under 60% (EU) av medianinntekten i landet
- To voksne og to barn: inntekt ca 390 000 etter skatt
- Uenighet rundt målemetode

Økning i antall fattige barn

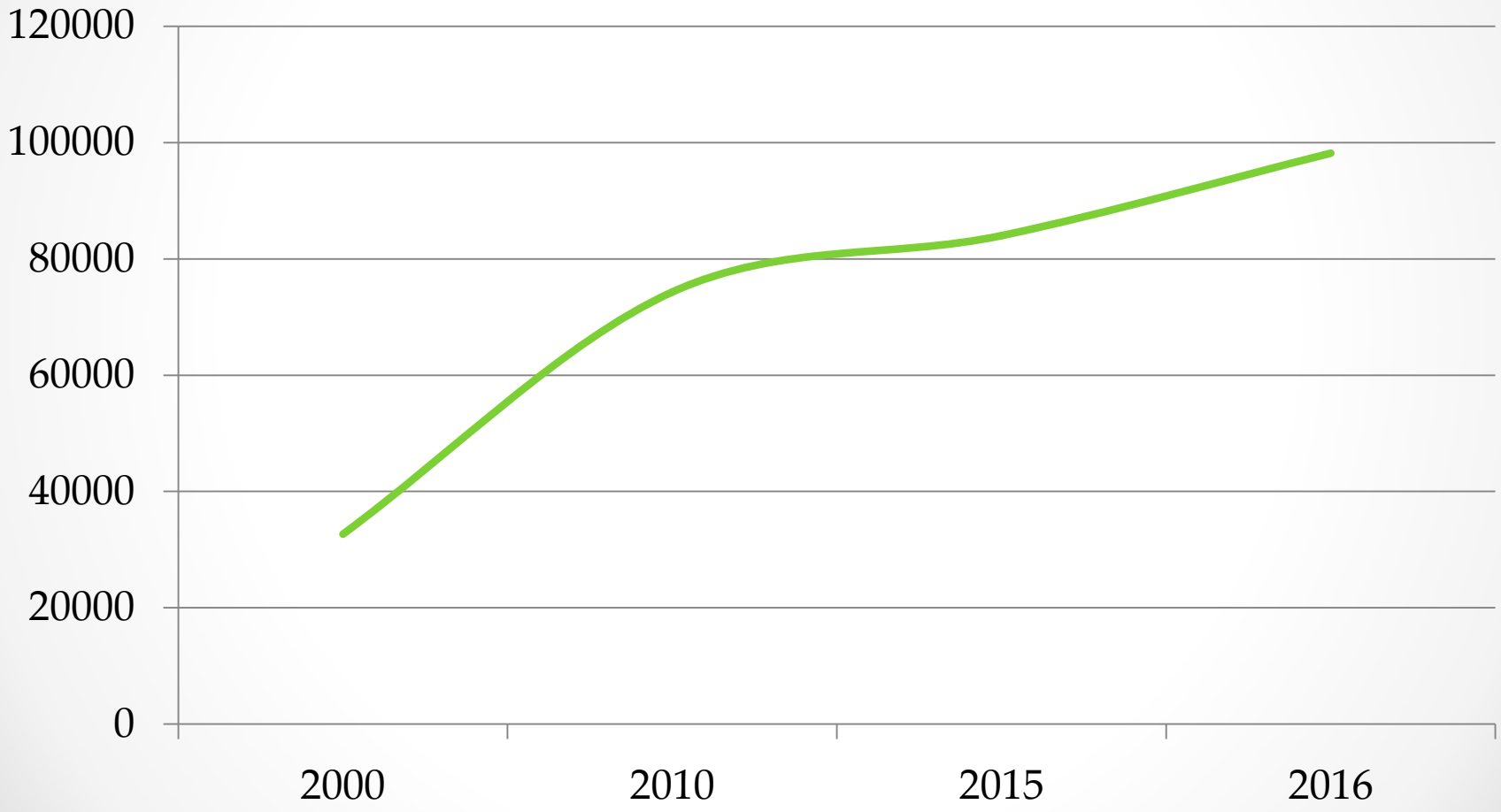

Fattigdom, helse & livskvalitet

- Somatiske plager, levealder
- 2-3 ganger høyere sannsynlighet for angst/depresjon
- 5 ganger flere med psykisk lidelse blant barn (2-4 kl) i lavinntektsfamilier
- Atferdsvansker, rus og alkohol i ungdomstid
- Skolerelaterte vansker (konsentrasjon, underyter) – drop-out
- Trivsel skole, hjem, nærmiljø
- Lag, foreninger, org idrett

Ingvild Stjernen Tisløv og Ani Elise Pilavian Vik

15.11.2017

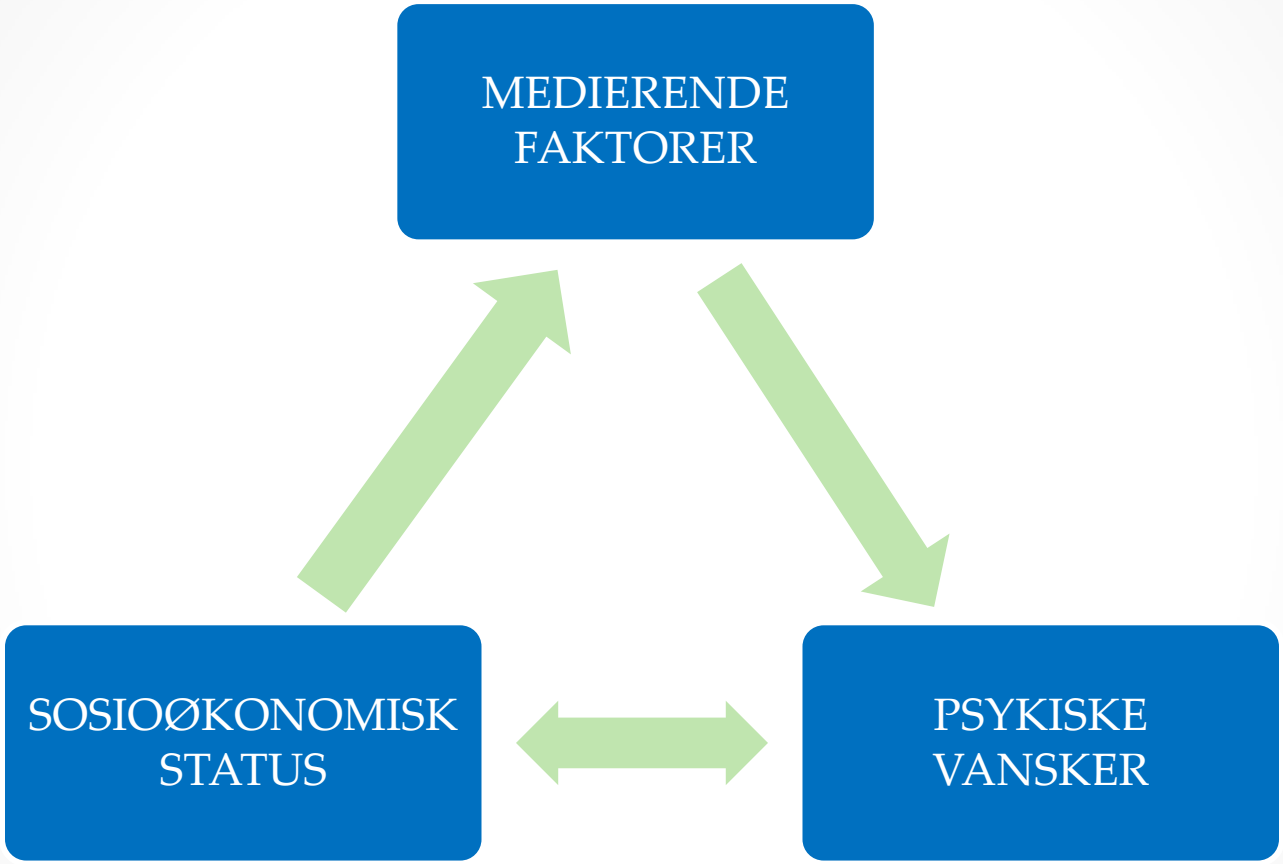
MEDIERENDE FAKTORER
SOSIOØKONOMISK STATUS
PSYKISKE VANSKER

FAMILIEINVESTERINGS MODELLEN

Ingvild Sjermen Tisløv og Ani Elise Pilavdjian Vik

15.11.2017

FAMILIESTRESSMODELLEN

Ingvild Stjernen Tisløv og Ani Elise Pilavian Vik

15.11.2017

Fattigdom og levekår i behandlingsperspektiv

- En integrert del av MST CAN-behandling
- Egne verktøy for å kartlegge
- En egen rolle i teamet som arbeider med disse sidene av familiens problemer

Ingvild Stjernen Tisløv og Ani Elise Pilavian Vik

15.11.2017

Hva påvirker at vi som hjelpere ikke forholder oss til levekår?

- **Hvordan vi ser på fattigdom påvirker hvordan vi forholder oss**

- Troen på Norge som et egalitært samfunn med sterk velferdsstat
- Den fundamentale attribusjonsfeil
- Just world hypothesis
- Oppgitthet over foreldre som tar ukloke valg
- Fordi man opplever at arbeidsplassen ikke legger til rette for

På hvilke nivå har vi handlingsrom til å forbedre familiers situasjon?

- Samfunnsmessig / politisk
- Overordnet – på system og ledelsesnivå

- Skaffe oversikt over utbetalinger, gjeld og stønader – rydde og legge til rette for bærekraft over tid

- Individuelle faktorer

Å arbeide terapeutisk med individuelle faktorer

Konklusjon

- Det er vår business!

- En stor del av barns omsorgsbetingelser og en forutsetning for at annen type endring kan finne sted
- Som ved alt annet endringsarbeid: Ved å forstå og løfte skam, kan ansvarliggjøring og endring finne sted
- Handler også overordnet om å gi barna tro på at de kan påvirke egne liv og ha tilgang på muligheter

Ingvild Stjernen Tisløv og Ani Elise Pilavian Vik

15.11.2017

Referanser

- Bakken, Frøyland & Sletten (2016). *Sosiale forskjeller i unges liv. Hva sier Ungdata-undersøkelsene?* NOVA-rapport (3/16). Oslo: Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring.
- Bøe, T., & Zachrisson, H. D. (2016). Hva betyr det for små barn å vokse opp i en fattig familie? I: H. Holme, E. S. Olavsen, L. Valla, & M. Bergum Hansen, M. (Red.), *Helsestasjontjenesten. Barns psykiske helse og utvikling*. Oslo: Gyldendal Akademisk
- Bøe, T. (2015). Sosioøkonomisk status og barn og unges psykologiske utvikling: Familiestressmodellen og familieinvesteringsperspektivet. Rapport Helsedirektoratet (IS-2412). Oslo: Helsedirektoratet
- Dearing, E. (2008). The psychological costs of growing up poor. *Annals of the New York Academy of Science., 1-9.*
- Dearing, Zachrisson & Mykletun (2011). Fattigdommens konsekvenser for utvikling og psykisk helse. *Tidsskrift for Norsk Psykologforening, 48, 785-787.*
- Fløtten, T; Skog Hansen, I.L; Skevik Grødem, A; Backer Grønningsæter, A; Nielsen, R.A. Kunnskap om fattigdom i Norge -en oppsummering. Fafo-rapport 2011:21.

Referanser

- Heiervang et.al (2007). Psychiatric disorders in Norwegian 8-10 year olds: an epemiological survey of prevalence, risk factors and service use. *Journal of the American Academy of child and Adolescent Psychiatry, 46,* 438-447.
- Langeland, S; Herud, E; & Ohrem, S. *Fattigdom og levekår i Norge – status 2013*. NAV-rapport 2014:1.
- Oppvekstrapporten (2017): Økte forskjeller – gjør det noe? Oslo: Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet
- Topor,A; Ljungqvist, I; Bohman, L; Malmborg, A; Quijote, J (pseudonym): Pengar, vänner och psykiska problem Det sociala livet, privatekonomin och psykisk hälsa en insatsstudie i "Supported Socialization
- Voksne for barn, rapport Barn i Norge 2013: *Barnefattigdom og utenforskap*. Div forfattere
- Zachrisson, H.D & Dearing, E. (2015) Family income Dynamics, Early Childhood Education and Care, and Early Child Behvior problems in Norway. *Child Developement, 86 (2).* 425-440.